

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sva prava pridržana. Dopuštenje za ponovno objavljivanje ovog sažetka dano je isključivo u svrhu uključivanja u HUDOC bazu podataka Suda.

© Office of the Agent of the Republic of Croatia before the European Court of Human Rights. All rights reserved. Permission to re-publish this summary has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Bureau de l'Agent de la République de Croatie devant la Cour européenne des droits de l'homme. Tous droits réservés. L'autorisation de republier ce résumé a été accordée dans le seul but de son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

O'HALLORAN I FRANCIS protiv UJEDINJENOG KRALJEVSTVA

(nema povrede članka 6.)

Presuda velikog vijeća od 29. lipnja 2007. godine

ČINJENICE

Gerard O'Halloran i Idris Francis su britanski državljani, rođeni 1933. i 1939. godine. G. O'Halloran živi u Londonu, a g. Francis u Petersfieldu.

Dana 7. travnja 2000. godine prometna kamera je snimila vozilo g. O'Hallorana kako vozi brzinom od 69 milja na sat (111 km/h) na autocesti M11, gdje je ograničenje brzine 40 mph (64 km/h). Dana 12. lipnja 2001. godine vozilo g. Francis je snimljeno pri brzini od 47 mph (75 km/h) na prometnici na kojoj je ograničenje 30 mph (48 km/h).

U oba slučaja policija je obavijestila podnositelje da će prijaviti vozače vozila. Stoga je zatražila od podnositelja da daju puno ime i prezime te adresu osobe koja je u trenutku prekršaja upravljala vozilom ili druge informacije koje bi policiji mogle pomoći da identificiraju vozača. Pritom su obojica podnositelja obavještena kako neudovoljavanje toj dužnosti predstavlja prekršaj prema članku 172. Zakona o prometu na cestama iz 1988. godine.

G. O'Halloran je obavijestio policiju da je on upravljao vozilom u relevantnom trenutku. S druge strane, g. Francis se pozvao na svoje pravo na šutnju i na privilegij od samooptuživanja.

Dana 27. ožujka 2001. godine O'Halloranu je pozvan pred magistratski sud u North Essexu. Prije suđenja g. O'Halloran je, pozivajući se na članak 76. i 78. Zakona o policiji i dokazivanju iz 1984. godine zajedno s člankom 6. (pravo na pravično suđenje) Konvencije, bezuspješno pokušao isključiti svoje priznanje kao dokaz. Osuđen je zbog prebrze vožnje na plaćanje 100 GBP (147.66 EUR) kazne, 150 GBP (221.49 EUR) sudskih troškova, a dobio je i 6 kaznenih bodova. Dana 19. listopada odbijena je njegova žalba na odluku suda.

Budući da je odbio dati tražene podatke o osobi koja je u trenutku prekršaja upravljala vozilom, g. Francis su dana 28. kolovoza 2001. također pozvali da dođe na sud. Dana 15. travnja 2002. godine g. Francis je osuđen te je morao platiti 750 GBP (1,107.49 EUR) kazne, 250 GBP (369.16 EUR) sudskih troškova, a dobio je i tri kaznena boda. Tvrdio je da je njegova kazna osjetno teža nego što bi bila da je priznao krivnju za počinjeni prekršaj.

POSTUPAK I SASTAV SUDA

Zahtjevi su podneseni Europskom sudu za ljudska prava dana 3. travnja 2002. i dana 5. studenog 2001. godine, a proglašeni su dopuštenima dana 25. listopada 2005. godine. Dana 11. travnja 2006. godine vijeće Suda je, na temelju članka 30. Konvencije, prepustilo donošenje presude velikom vijeću. Rasprava pred velikim vijećem održana je u Zgradi ljudskih prava u Strasbourgu dana 27. rujna 2006. godine.

Presudu je donijelo veliko vijeće u sastavu od 17 sudaca.

PRIGOVORI

G. O'Halloran je prigovorio da je osuđen samo i isključivo na temelju izjave koji je bio prisiljen dati pod prijetnjom kazne koja je slična samom prekršaju. G. Francis je prigovorio kako je činjenica da je bio prisiljen podastrijeti dokaz o prekršaju za koji je optužen povrijedila njegovo pravo na privilegij od samooptuživanja. Obojica podnositelja su se pozvala na članak 6. stavak 1. (pravo na pravično suđenje) te stavak 2. Konvencije (presumpcija nevinosti).

ODLUKA SUDA

Članak 6. stavak 1.

Sud nije uvažio argumente podnositelja da su pravo na šutnju i privilegij od samooptuživanja apsolutna prava te da bilo koji oblik prisile na optuženike da iznesu inkriminirajuće izjave sam po sebi ugrožava samu suštinu tih prava. Dakle, ne može se tvrditi da primjena izravne prisile automatski dovodi do povrede Konvencije. U odnosu na članak 6., pojam pravičnog suđenja ne ovisi samo o jednom pravilu već o okolnostima svakog pojedinog slučaja.

Kako bi utvrdio je li došlo do povrede podnositeljevih prava na šutnju i privilegija od samooptuživanja, Sud se usredotočio na prirodu i stupanj prisile upotrijebljene da bi se pribavili dokazi, nedostatak sigurnosnih procesnih jamstava te posebice na cilj kojemu bi služili tako pribavljeni dokazi.

Priroda i stupanj prisile upotrijebljene radi pribavljanja dokaza u slučaju g. O'Hallorana, odnosno u slučaju g. Francis, opisani su u obavijesti o prekršajnoj prijavi koju je podnositeljima poslala policija. U obavijesti stoji kako se od podnositelja traži da daju podatke o osobi koja je u vrijeme počinjenja prekršaja upravljala vozilom, budući su podnositelji registrirani vlasnici svojih vozila. Pritom im je također stavljeno do znanja kako, na temelju članka 172. Zakona o prometu na cestama iz 1988. godine, neudovoljavanje toj obvezi predstavlja prekršaj za koji bi podnositelji mogli biti kažnjeni novčanom kaznom do 1000 GBP, oduzimanjem vozačke dozvole ili s tri kaznena boda.

Sud je utvrdio da je prisila bila izravne prirode. Međutim, Sud je također utvrdio kako se svi koji odluče posjedovati ili voziti automobil svojevrijedno podvrgavaju pod određeni sustav pravila, nametnut jer se radi o djelatnostima kojima je svojstveno postojanje određenog rizika

i opasnosti. Stoga se može smatrati da su oni koji su se odlučili imati i voziti automobile unatoč takvim saznanjima, ujedno pristali i na odgovornosti i obveze koje su sastavni dio takvog sustava pravila, a koje, u ovom predmetu konkretno, obuhvaćaju obvezu obavijestiti nadležne redarstvene vlasti o identitetu počinitelja u slučaju postojanja osnovane sumnje da je počinjen prometni prekršaj.

Daljnji aspekt prisile primijenjene u slučaju počinitelja odnosi se na ograničen opseg ispitivanja koje je policija bila ovlaštena provesti. Naime, članak 172. stavak 2. odnosi se samo na slučaj kada postoji osnovana sumnja da je vozač automobila počinio prometni prekršaj i ovlašćuje policiju na zahtijevanje podataka koji se tiču samo „identiteta vozača“.

U slučajevima na koje se može primijeniti prisilna mjera iz članka 172. Zakona iz 1988. godine, Sud je utvrdio kako iz članka 174. stavka 4. proizlazi kako nema počinjenja prekršaja ako vlasnik vozila dokaže da nije znao i mogao znati tko je u relevantnom trenutku bio vozač automobila. Prema tome, odgovornost za navedeni prekršaj se može isključiti, pa je rizik od neopravdane primjene zanemariv.

Što se tiče cilja kojemu tako pribavljeni dokazi služe, izjava g. O'Hallorana da je on vozio u trenutku prekršaja mogla se koristiti kao dokaz u postupku na temelju članka 12. stavka 1. Zakona o prekršiteljima u prometu na cestama iz 1988. godine, pa je on stoga i bio osuđen za prebrzu vožnju. Na svom suđenju, g. O'Halloran je bezuspješno pokušao izuzeti svoju izjavu kao dokaz, pozivajući se na članak 76. i 78. Zakona o policiji i dokazivanju iz 1984. U običnim postupcima, teret dokaza da je okrivljenik počinio djelo za koje ga se optužuje na strani je optužbe; optužba također mora dokazati da postoji potreba za dokazivanjem pojedinih činjenica nepouzdanim dokazima ili dokazima pribavljenim na prisilan ili način kojima se ugrožavaju pojedine temeljne ljudske slobode ili prava. Međutim, to se ne odnosi na izjave koje su pribavljene na način opisan u članku 172. Naime, u prekršajima zbog prebrze vožnje jedina relevantna činjenica koju sud treba utvrditi jest identitet vozača te je stoga nesporno da će se osuda u takvom postupku temeljiti isključivo na članku 172.

Kako je g. Francis odbio dati izjavu, protiv njega nije niti pokrenut postupak zbog prebrze vožnje. Naime, g. Francis je već samim svojim odbijanjem da policiji dostavi tražene podatke ostvario obilježja drugog prekršaja, za koji je na kraju i osuđen.

Imajući u vidu sve okolnosti slučaja, a osobito posebnu prirodu sustava pravila o kojemu se radi i ograničen opseg informacija koje je policija ovlaštena tražiti na temelju članka 172. Zakona o prometu na cestama iz 1988. godine, Sud smatra da suština podnositeljevih prava na šutnju i privilegija protiv samooptuživanja u ovom slučaju nije povijeđena. Sud stoga smatra da nije došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

Članak 6. stavak 2.

Sud je jednoglasno utvrdio da nije potrebno zasebno razmatrati članak 6. stavak 2.